

Nr 29.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1925 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag dels till lag angående särskilda lönetillägg (ödebygdstillägg) vid vissa prästerliga befattningar inom Härnösands och Luleå stift, dels ock till lag angående anlåtande av kyrkofonden för uppförande av prästgårdar inom vissa delar av Härnösands och Luleå stift.

Genom en den 20 mars 1925 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 213, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1) Lag

angående särskilda lönetillägg (ödebygdstillägg) vid vissa prästerliga befattningar inom Härnösands och Luleå stift.

1 §.

Till kyrkoherdar, komministrar samt s. k. ständiga adjunkter, vilkas bostad och huvudsakliga verksamhetsområde äro förlagda till sådana trakter inom Härnösands och Luleå stift, där vistelsen och verksamheten på grund av hårt klimat, outvecklade kommunikationer och allmän kulturell isolering måste antagas utöva en särskild påfrestning å den prästerlige tjänst innehavaren, må i enlighet med vad i denna lag stadgas samt Konungen efter framställning av vederbörande domkapitel bestämmer utgå ett särskilt tillägg till lönen (ödebygdstillägg).

2 §.

Ödebygdstillägg må fastställas till ett belopp av högst 1,200 kronor årligen att utgå under den period, för vilken lönereglering, fastställd enligt lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910, äger giltighet. Inträda, efter det dylikt tillägg blivit för viss befattning fastställt, sådana ändrade förhållanden, att befattningen kan anses hava helt eller delvis för-

lorat den karaktär, som i 1 § avses, skall, efter Konungens bestämmande, ödebygdstillägget vid tjänstinnehavarens avgång upphöra att utgå eller, efter ty prövas skäligen, nedsättas.

3 §.

Ödebygdstillägg åt kyrkoherdar, komministrar och ständiga adjunkter skall, för varje pastorat, så vitt angår dess prästerskap, bestridas medelst församlingsavgifter och, i den mån sådant erfordras, medelst övriga till prästerskapet anslagna avlöningstillgångar på sätt och i den ordning, 11 § 1 mom. samt 19 och 20 §§ lagen om reglering av prästerskapets avlöning stadga. Har för bestridande av, jämte avlöning, ödebygdstillägg åt nu nämnda präster såsom församlingsavgifter inom pastoratet utdebiterats sammanlagt större belopp än som motsvarar sex öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av pastoratets hela inkomstbelopp, beräknat som i 19 § 1 mom. nämnda lag sägs, skall ersättning av kyrkofondens medel beredas pastoratet för det överskjutande beloppet i den ordning, 21 § samma lag stadgar.

4 §.

De ytterligare föreskrifter, som för tillämpning av bestämmelserna i denna lag kunna finnas erforderliga, meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1926.

2) Lag

angående anlåtande av kyrkofonden för uppförande av prästgårdar inom vissa delar av Härnösands och Luleå stift.

1 §.

I de fall, då inom Härnösands och Luleå stift tjänlig prästgård saknas för sådan kyrkoherde eller komminister, som i därför stadgad ordning förklarats berättigad att uppbära ödebygdstillägg, må Konungen — därest lämplig bostad för befattningshavaren icke finnes att förhyra och ett fullgörande av den pastoratet åliggande skyldigheten att bygga ny prästgård måste med hänsyn till de ekonomiska förhållandena i pastoratet anses medföra oskäligt stor tunga för pastoratet och dess invånare — medgiva, att från kyrkofonden må under de villkor, Konungen äger bestämma, till vederbörande pastorat utlämnas ett räntefritt lån till belopp motsvarande hela eller en del av kostnaden för byggnadsskyldighetens fullgörande.

2 §.

I fall, som avses i 1 §, må Konungen, där särskilda förhållanden sådant påkalla, medgiva, att kostnaden för byggnadsskyldighetens fullgörande må helt eller delvis bestridas av kyrkofondens medel utan återbetalningsskyldighet för pastoratet.

3 §.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av denna lag, meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1926.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för de framlagda lagförslagen, får utskottet, i den mån de ej här nedan återgivits, hänvisa till propositionen.

I anledning av en i första kammaren väckt motion, nr 181, anhöll 1924 års riksdag i skrivelse nr 62, på hemställan av första lagutskottet, utlåtande nr 12, hos Kungl. Maj:t om utredning rörande vilka åtgärder, som borde vidtagas till undanröjande av de svårigheter, som voro förknippade med tillsättandet och utövandet av prästerliga tjänster i de två nordligaste stiftens ödemarksbygder, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill en sådan utredning kunde föranleda.

1924 års
riksdag.

Motionären hade ifrågasatt tre åtgärder, nämligen dels medgivande av rätt för ifrågavarande präster att räkna dubbla tjänsteår, dels införande av ökad befogenhet för domkapitlen i de två nordligaste stiftet att vid s. k. långvakansförordnande anställa präster i ödemarksområdena även från andra stift, dels slutligen vidtagande av sådan ändring av 3 § i lagen den 9 december 1910 angående tillsättning av prästerliga tjänster, att prästerna i ödemarksområdena medgäves rätt att söka prästerliga befattningar inom hela riket.

För egen del anförde utskottet följande.

»Utskottet finner motionärens hemställan synnerligen behjärtansvärd. De stora uppoffringar i både materiellt och andligt avseende, som de personer måste underkasta sig, vilka uti här ifrågavarande delar av landet ägna sig åt kulturarbete, äro helt visst mycket stora, och det måste anses vara ett allmänt intresse, att dessa personers viktiga arbete i möjligaste mån röner uppmuntran. I ödemarkstrakterna mer än annorstädes är prästerskapet befolkningen till råd och hjälp icke blott i fråga om församlingsvärderna utan även beträffande mera världsliga förhållanden. Det är då av vikt, att de prästerliga befattningarna därstädes bliva besatta med personer, som trots de ogynnsamma yttre förhållandena hava förmåga och uthållighet att väl fylla de anspråk, som ställas på dem. En åtgärd, ägnad att underlätta ifrågavarande prästerliga tjänsters besättande med därför lämpliga personer, anser utskottet, i likhet med motionären, vara öppnandet av möjlighet för dem att efter viss tids tjänstgöring inom ödemarksområdena få söka prästerliga tjänster över hela riket. Samtidigt torde å andra sidan prästerskapet i andra stift böra medgivas rätt att söka sådana tjänster inom ifrågavarande områden.

Utskottet har redan förut i annat sammanhang uttalat sig för ett upplösande av stiftsbandet i hela riket, och riksdagen har även hos Kungl. Maj:t begärt utredning i denna riktning. Utskottet intager i berörda fråga fortfarande samma ståndpunkt. Emellertid torde, även om lösning i ett sammanhang av frågan om stiftsbandets upphävande vore önskvärd, den nu förevarande frågan kunna utan avvaktan av det av riksdagen år 1919 begärda lagförslag göras till föremål för utredning.

Samtidigt borde tagas under övervägande, huruvida icke även andra åtgärder än stiftsbandets mildrande kunde vidtagas för vinnande av motionens syftemål. Förutom av motionären nämnda åtgärder torde särskilt ett ordnande av

bostadsförhållandena för prästerskapet inom ifrågavarande trakter ävensom ett förbättrande av deras ekonomiska ställning i övrigt böra komma i beaktande. Slutligen bör, enligt utskottets mening, vid en utredning uti ifrågasatt riktning undersökas för vilka församlingar inom våra nordligaste stift de undantagsbestämmelser, som kunna komma att föreslås, böra få giltighet.»

Behovet av åtgärder.

I anledning av riksdagens skrivelse hava utlåtanden inhämtats från domkapitlet i Härnösand och Luleå, länsstyrelserna i Härnösand, Östersund, Umeå och Luleå samt kammarkollegium, vilka samtliga hava vitsordat rådande svårigheter att erhålla lämpliga sökande till prästerliga tjänster i ödebygderna inom de två nordligaste stiftet och att hålla dessa tjänster besatta samt framhållit angelägenheten av att genom vidtagande av särskilda åtgärder bereda prästerskapet en förbättrad ställning. De av motionären föreslagna åtgärderna, rätt för i ödemarksbygder tjänstgörande präster att räkna dubbla tjänsteår och lättnader i stiftsbandet, hava emellertid av myndigheterna ansetts skola visa sig mindre verksamma, en uppfattning till vilken även departementschefen anslutit sig. Däremot hava samtliga myndigheter framhållit nödvändigheten av ett ordnande av prästerskapets bostadsförhållanden och en förbättring av deras ekonomiska ställning.

Ödebygds-tillägg.

Domkapitlet i Luleå har föreslagit, att präster i ödebygder skulle tillerkännas en lönekompensation i form av särskilda lönetillägg. Rörande grunderna för dessa tillägg har domkapitlet anfört följande.

»Om vilka delar av riket böra anses såsom ödemarksområden, finnas såsom känt inga bestämmelser träffade.

Domkapitlet skulle vilja tänka sig en indelning av meranämnda prästerliga tjänster i ödebygdstjänster av första, andra och tredje grad, allt eftersom ödemarkskaraktären vidlåder dem i mindre, större och särskilt hög grad.

Med tillämpning av en dylik indelningsgrund kan man komma till följande preliminära och summariska uppställning.

Ödebygdsorter av första grad.

Lycksele kyrkby, Örträsk, Fredrika, Åsele, Dorotea, Arvidsjaur.

Ödebygdsorter av andra grad.

Björksele (Lycksele pastorat), Vilhelmina kyrkby, Malå, Arjepluog, Stensele, Jokkmokks kyrkby, Gällivare, Malmberget, Nedertorneå, Karl Gustaf, Hieta-niemi, Övertorneå, Turtola.

Ödebygdsorter av tredje grad.

Risbäck, Dikanäs (Vilhelmina pastorat), Södra Bergnäs (Arjepluogs pastorat), Tärna, Gargnäs (Sorsele pastorat), Kvikkjokk (Jokkmokks pastorat), Porjus och Puottaure (Jokkmokks pastorat), Kiruna, Vitträsk (Gällivare pastorat), Jukkasjärvi gamla kyrkby, Vittangi, Karesuando, Pajala, Muonio-nalusta, Junosuando, Tärendö, Korpilombolo, Seskarö (Nedertorneå pastorat).

Till ödebygdsorter av första klass böra även hänföras Överkalix och Holm-ön, ehuru dessa församlingar icke äro belägna innanför lappmarksgränsen, samt möjligen vissa andra församlingar öster om samma gräns.

Vägende invändningar kunna otvivelaktigt i ena eller andra avseendet framställas mot det sålunda gjorda försök till en klassificering, vars rättvisa enligt sakens natur måste bliva ganska schematisk och på vilken så många omständigheter äro ägnade att inverka.

Utmätandet av lönetilläggen till alla ifrågavarande tjänster bör göras så pass frikostigt, att en verklig och för de särskilda orterna tillräcklig kompensation

för ödebygdstjänstgöringen lämnas och att respektive tjänster därigenom göras tillräckligt begärliga för att vinna sökande.

Domkapitlet hyser den uppfattning, att om ändamålet med ödebygdstillägget skall bliva effektivt, dess minimum icke bör sättas lägre än till 900 kronor samt maximum icke lägre än till 2,000 kronor, på sätt nedanstående tabell närmare utvisar.

Ortens karaktär	Lönetillägg för	
	kyrkoherde	komminister
	Kronor	Kronor
Ödebygdsort av första grad	1,200	900
» » andra »	1,600	1,200
» » tredje »	2,000	1,500

För e. o. präster, stationerade inom ödebygdsområde, bör även liknande tillägg utgå proportionellt till lönerna för de ordinarie, förslagsvis med respektive 600, 800 och 1,000 kronor.

Ödebygdstillägg synes självfallet böra förses med dyrtidstillägg enligt för prästerskapet gällande grunder.»

Länsstyrelsen i Luleå har funnit domkapitlets förslag beaktansvärt, men ställt sig tveksam, om förslaget till gruppering i ödebygdsorter kunde anses innebära den rättvisaste lösningen. Länsstyrelsen har sålunda ansett det kunna ifrågasättas, huruvida tillräckliga skäl förefunnes för att placera Gällivare, Malmberget, Nedertorneå och Karl Gustaf förmånligare än bland ödebygdsorter av första graden, varjämte Kiruna syntes böra placeras bland ödebygdsorter av andra graden.

Kammarkollegium, som jämväl ansett särskilda ödebygdstillägg böra tilldelas här ifrågavarande prästerskap, har låtit utarbета ett i propositionen (sid. 14—15) intaget lagförslag härom. Kollegium har därvid ansett, att bestämmelserna ej skulle givas ett specificerat innehåll, men att genom dem borde uppdragas en tillräckligt vid ram, inom vilken man åtminstone till en början mera försöksvis kunde tilldela prästerna ödebygdstillägg, där sådant kunde anses påkallat. Endast experimentvis kunde man komma till det rätta beloppet av det tillägg, vilket i varje fall erfordrades för att uppväga de moment, som avhölle prästerna från att söka ödebygdsbefattningar.

Det av kollegium utarbetade lagförslaget innehöll, att ödebygdstillägg i enlighet med vad Konungen efter framställning av domkapitlet bestämde, skulle kunna utgå till kyrkoherdar, komministrar och ständiga adjunkter, vilkas bostad och huvudsakliga verksamhetsområde vore förlagda till sådana trakter inom de två nordligaste stiftet, där vistelsen och verksamheten på grund av hårt klimat, utvecklade kommunikationer och allmän kulturell isolering måste antagas utöva en särskild påfrestning å den prästerlige tjänst innehavarens själs- och kroppskrafter. Någon skillnad mellan kyrkoherdar och komministrar borde enligt kollegii mening ej göras. Det kunde ifrågasättas, om ej tillägget för ständig adjunkt borde vid lagens tillämpning sättas lägre än för ordinarie

tjänst innehavare, då nämnda befattning torde vara att betrakta såsom en övergångstjänst. De av domkapitlet i Luleå föreslagna beloppen ansåge kollegium för höga; ett maximibelopp av 1,200 kronor vore fullt tillräckligt. Å ödebygdstillägget borde beräknas dyrtidstillägg. Den av domkapitlet föreslagna klassificeringen funne kollegium i huvudsak ändamålsenlig.

Kostnaderna, som enligt domkapitlets förslag kunde för det ordinarie prästerskapet uppskattas till cirka 60,000 kronor, men som enligt kollegii förslag skulle hålla sig vid omkring hälften, borde bestridas i samma ordning, som vore stadgad angående prästerskapets egentliga avlöning. I regel torde tillägget komma att bestridas av kyrkofonden, då i de församlingar, varom här vore fråga, utdebiteringen av församlingsavgifter redan för den egentliga lönen jämte löneförbättring och dyrtidstillägg nästan undantagslöst nått den storlek, att ersättning enligt 21 § i lönerегleringslagen fordrades. Kollegium har emellertid ansett, att utgiften i varje fall ej skulle bliva större än att kyrkofonden förmådde bära den.

Även till det extra ordinarie prästerskapet borde enligt kollegii mening ödebygdstillägg utgå. Då lönerna för dessa präster emellertid fastställas av Kungl. Maj:t, har frågan om tillägg till dem ej berörts i lagförslaget.

Mot det av kammarkollegium uppgjorda lagförslaget har *departementschefen* i stort sett icke haft några erinringar att göra; med endast ett par formella ändringar har detsamma nu förelagts riksdagen.

Bidrag till kostnaderna för byggande av prästgårdar.

Såsom ovan berörts hade utskottet vid 1924 års riksdag även framhållit betydelsen av att bostadsförhållandena för prästerskapet inom ödemarksområdena ordnades. De hörda lokala myndigheterna hava understrukit vikten härav och, då flertalet församlingar icke förmå fullgöra sin byggnadsskyldighet, ifrågasatt bidrag av allmänna medel.

Kammarkollegium har härom anfört följande:

»Det ligger i öppen dag, att frånvaron av en ändamålsenlig prästgård måste utgöra ett allvarligt hinder, som motverkar anställandet av präster i församlingar inom ödebygdsområdena eller eljest inom mera isolerade trakter. Beredande av hyresersättning i stället för bostad torde nog i många fall vara ett föga verksamt surrogat, då, efter vad Luleå domkapitel anfört, i de små kyrkbyarna aldrig finnes lämplig bostad att förhyra. Det synes därför vara synnerligen påkallat att, när fråga är om sådana i de norrländska ödebygderna liggande pastorat, vilka på grund av bristande ekonomisk styrka icke mäktat bekosta prästgårds anordnande, vidtaga särskilda åtgärder för prästgårds anskaffande eller iordningställande. Då prästen i dylika trakter har att fylla betydelsefulla kulturella och sociala uppgifter, synes det föreligga goda skäl att genom anslag av allmänna medel möjliggöra prästgårds anskaffande. Frågan om de fall, då det allmänna sålunda bör träda hjälpsamt emellan, och den omfattning, vari sådant bör ske, bör givetvis upptagas till prövning efter framställning i varje särskilt fall.

År 1922 beviljade riksdagen anslag för byggande av en prästgård i Karasuo. I den skrivelse, nr 83, där riksdagen anmälde sitt beslut i ärendet, betonade emellertid riksdagen, att det vore fråga om ett enastående

undantagsfall, som på intet sätt kunde eller finge verka prejudicerande på andra krav av motsvarande beskaffenhet.

Hos Kungl. Maj:t föreligga, enligt vad i propositionen upplyses, ansökningar från åtskilliga pastorat om bidrag för liknande ändamål. Då på grund av riksdagens nyssnämnda utlåtande endast i undantagsfall bidrag av statsmedel torde vara att påräkna, har departementschefen ansett någon annan möjlighet böra åvägabringas att lämna understöd åt de pastorat, som på grund av sina ekonomiska förhållanden icke kunna uppfylla sina skyldigheter i avseende å prästgårdars byggnad.

I ett utlåtande, avgivet med anledning av framställning till Kungl. Maj:t om statsbidrag för uppförande av prästgård åt komministern i Dikanäs i Vilhelmina pastorat, har kammarkollegium, om ock med tvekan, uttalat sig för att hos riksdagen skulle göras framställning om anslag till ifrågavarande ändamål. Tillika har emellertid kollegium hemställt, att, därest Kungl. Maj:t icke ansåge sig böra göra sådan framställning, medgivande måtte inhämtas hos riksdag och kyrkomöte om anvisande av erforderligt belopp ur kyrkofonden.

Från kollegii beslut var en ledamot skiljaktig, i det han anförde, att frågan om bidrag till prästgården i Dikanäs borde inställas i ett allmännare sammanhang. Gällande bestämmelser om kyrkofonden borde utbyggas med tillfälliga författningsföreskrifter, varigenom Kungl. Maj:t erhöle bemyndigande att i särskilda fall ur nämnda fond lämna anslag till prästgårdsbyggnad. Till stöd härför anfördes bland annat följande.

För närvarande rörande kyrkofonden gällande författningsbestämmelser tillstädja icke »utanordning av anslag för här ifrågavarande ändamål. Enligt min mening kan det emellertid ingalunda anses strida mot den nämnda fond principiellt tillkommande uppgiften, om möjlighet bereddes att — i de begränsade fall varom här kan vara fråga — ur fonden lämna lämpligt anpassade anslag till avhjälpande av de extraordinära svårigheter, som — genom församlingarnas oförmåga att bekosta sina prästgårdars iordningställande — möta för den kyrkliga organisationens upprätthållande i de norrländska ödemarkbygderna.

Till belysning av frågan må här göras några kortfattade erinringar.

Genomförandet av 1910 års ecklesiastiska lönelagstiftning har utan tvivel kommit att ställa alldeles särskilda krav på församlingarna i här ifrågavarande trakter. Redan den stora ytvidden, befolkningsglesheten och kommunikationsbristen i ödemarkspastoratet utgöra faktorer, som, då det gäller kostnaderna för den kyrkliga organisationen, pålägga ödemarkspastoratet en tyngre börda än pastoratet i kulturbygden. Härtill kommer att den jämförelsevis snabba utveckling, vari åtskilliga av dessa församlingar under de senaste årtiondena varit stadda, merendels icke motsvarats av en ökad förmåga att bära de växande bördorna för erforderliga kommunala och kyrkliga anordningar. På denna förmåga eller oförmåga blir det för närvarande rådande kommunala skattestrycket icke utan vidare någon tillförlitlig mätare. Då det gäller ifrågavarande ödebygd-församlingar med sina icke sällan övervägande inslag av lappar och i fattigdom levande kolonister, föreligger ofta med hänsyn till de förefintliga skatteobjektens ringa bärkraft en nära nog absolut oförmåga att bära en ny väsentligare utgift.

Konstaterar man sålunda, hurusom redan de naturliga förhållandena inom

ödemarkspastoraten ställa dessa under ett förhållandevis hårdare ekonomiskt tryck för den kyrkliga organisationens upprätthållande än vad som gemensligen är fallet inom kulturbygden, lärer det icke möta någon principiell betänklighet mot att kyrkofonden, vars allmänna uppgift just är en utjämning av de kyrkliga kommunernas bördor i nämnda hänseende, påtager sig någon uppoffring för finansierandet av prästgårdsbyggen i ödebygdsköpingar.

Att kyrkofonden utan svårighet skulle vara i stånd att bära den utgiftsökning, varom här, vid ett försiktigt bruk av ett Kungl. Maj:t i förevarande syfte lämnat bemyndigande, kan bliva fråga, torde icke vara tvivel underkastat.»

Departementschefen har i huvudsak anslutit sig till den tanke, som sålunda uttalats, och ansett generellt bemyndigande för Kungl. Maj:t böra utverkas, att lämna understöd till vissa pastorat för byggande av prästgårdar. Inom departementet har i sådant syfte utarbetats det vid propositionen fogade, ovan intagna förslaget till lag angående anlåtande av kyrkofonden för uppförande av prästgårdar inom vissa delar av Härnösands och Luleå stift. Rörande detta förslag har departementschefen anfört bland annat följande.

Det lämpligaste sättet att komma pastoraten till hjälp torde vara, att de erhålla räntefria lån ur kyrkofonden för ifrågavarande ändamål, »att återgäldas inom viss, vid lånets beviljande bestämd tid. De pastorat, som böra ifrågakomma, äro de verkliga ödebygdspastoraten. Saknas tjänlig prästgård för sådan kyrkoherde eller komminister, som i därför av mig föreslagen ordning förklarats berättigad att uppbära ödebygdstillägg, anser jag, att vederbörande pastorat bör kunna berättigas att från kyrkofonden erhålla ett räntefritt lån till belopp, motsvarande hela eller en del av den pastoratet åliggande byggnadsskyldigheten. Såsom villkor härför bör jämväl uppställas, att lämplig bostad för befattningshavaren icke finnes att hyra samt att ett fullgörande av pastoratets byggnadsskyldighet måste med hänsyn till de ekonomiska förhållandena i pastoratet anses medföra oskäligt stor tunga för pastoratet och dess invånare. En noggrann undersökning av pastoratets ekonomiska förhållanden måste givetvis föregå utlämnande av lån. Genom lämpligt avvägda bestämmelser om återbetalningen av erhållet lån, vilka bestämmelser torde få lämnas av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, kan hänsyn tagas till pastoratets ekonomiska förhållanden. På detta sätt skulle de flesta av dessa pastorat erhålla den hjälp, som erfordras. Emellertid kan i vissa fall den ekonomiska bärkraften vara så liten, att även återbetalningen av ett räntefritt lån överstiger ett pastorats ekonomiska förmåga. I sådana fall synes Kungl. Maj:t böra äga rätt att från kyrkofonden tillerkänna pastoratet hela eller en del av byggnadskostnaden utan återbetalningsskyldighet. Jag förutsätter, att detta endast kommer att ske undantagsvis.»

Utskottet.

De av Kungl. Maj:t föreslagna åtgärderna synas utskottet vara av beskaffenhet att främja det i riksdagens skrivelse sistlidet år uttalade syftet och sålunda ägnade att bidra till ett avhjälpande av de svårigheter, som äro förknippade med tillsättandet och utövandet av prästerliga tjänster i de två nordligaste stiftens ödemarksbygder. Utskottet vill följaktligen tillstyrka de framlagda lagförslagen.

Med anledning av det i propositionen intagna, av domkapitlet i Luleå uppgjorda förslaget till grunder för indelning i ödebygdssorter, vill utskottet be-

tona vikten av att man vid avgörandet, huruvida en ort är att anse som ödebygdsort, framgår med största varsamhet, så att allenast präster i verkliga ödebygder komma i åtnjutande av ifrågavarande lönetillägg.

Jämväl vidkommande det föreliggande förslaget till lag angående anlåtande av kyrkofonden för uppförande av prästgårdar inom vissa delar av Härnösands och Luleå stift vill utskottet framhålla vikten av en synnerligen varsam tillämpning. Att tillerkänna pastorat hela byggnadskostnaden utan återbetalningsskyldighet bör endast i enstaka undantagsfall ifrågakomma.

Utskottet får sålunda hemställa,

att ifrågavarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 maj 1925.

- På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Akerman, Hederstierna, Rogberg*, Edw. Larson, Lyberg, Klefbeck*, Sandegård* och *Ernst Svenson**;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist* i Halmstad, *af Ekenstam, Lindley, Jansson* i Edsbäcken, *Johansson* i Brånalt, *Carlson* i Mölndal*, *Sjögren* och *Olsson* i Kalmar.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.